

Hvussu man stjórin eita?

Tað er nærum ikki til at trúgva, at Martha Larsen fer um tey 73 árin, næstu ferð hon hevur føðingardag.

Hon er frísk og ferðug, og hevur framvegis onkur smærri arbeiði at gera.

– Ja, klokkan eitt í dag skal eg faktist út at hjálpa eini konu við at vaska, sigur hon.

Tað sá annars ikki so gott út fyri nøkrum árum síðani. Hon var til arbeiðis á Bacalao, tá hon bráðliga byrjaði at merkja til pínu í síðuni – tað sum seinni skuldi vísa seg at vera eina nýrasteinur.

– Har var bara eitt at gera: Eg mátti frá arbeiðinum og beinleiðis til hospitalið henda seinnapartin. Og har bíðaði eg í næstan seks tímar, áðrenn eg slapp framat einum lækna, sum síðani fekk staðfest nýrasteinin.

– Hann gav mær boð um at eg mátti drekka nógv vatn, og vísti mær síðani til hvíldarheimið Naina, har eg var ta næstu vikuna, greiðir Martha frá.

Hon kom seg so mikið aftur, at hon sá seg føra fyri – og var avgjørt sinnað fyri tí - at fara aftur til arbeiðis. Men tá spurdi bæði maðurin og dótturin um tað mundi vera neyðugt.

– Ja, tey spurdu meg beinleiðis, um tað var neyðugt. Um eg ikki skuldi taka tað eitt sindur róligt eina tíð.

– Men eg veit ikki, eg dugi ikki annað enn at arbeiða, svaraði eg. – Eg má bara fara aftur til arbeiðis á Bacalao.

So langt kom hon ikki, tí ein dagin var hon farin sær ein gongutúr í býin, og gekk fram við sjómansheiminum, tí sum nú eitur Hotel Tórshavn. So kom tankin til hana – man nakað arbeiði vera til mín her? Hvussu man stjórin eita? Skal eg tora at fara inn at biðja um arbeiði?

– Eg fór so inn har, og møtti har stjóranum, Jeffri Johannesen. Hann bað meg skriva navn og bústað á eitt pappír, og so skuldi hann fáa at síggja, greiðir hon frá.

Triggjar dagar seinni ringdi stjórin og bjóðaði henni vælkoma til arbeiðis. Her var hon í mong ár, og hevur síðani havt fleiri vaski-arbeiði ymsastaðni í býnum.

– Eg veit ikki, – heilsan er framvegis góð, hóast eg verði 73 í september. Men eg tími framvegis væl at arbeiða, sigur Martha Larsen við einum brosi.

snorri@sosialurin.fo

Tað er virkiligast synd í teimum sum mistu arbeiðið sitt á Bacalao. Eg mæti teimum oftani, og tá vit práta saman siga tey seg øll vera sera kedd um støðuna, sigur Martha Larsen, sum her er avmyndað við tí gamla Bacalao í baksýni. – Summi teirra hava tíbetur fingið arbeiði aftur, men eg veit ikki um øll hava fingið

Fjølbroytt virksemini í Grunninum

GRUNNUR Vestnordenfonden – Menningargrunnur Útnorðurs - varð stovnaður seinast í áttatiárunum. Tað vóru øll Norðurland – eisini Føroyar og Grønland sum stovnaðu Grunnin. Endamálið var at Grunnurin skuldi vera við at menna eitt kappingarført vinnulív í Útnorði. Stovnsfæið var umleið 91 MDKR.

Fyrstu árin var virkseimið mest í Íslandi, men einkult lán vóru eisini veitt í Føroyum og í Grønlandi. Kreppan, ið rakti Føroyar fyrst í nítiárunum og afturgongdin í grønlendska búskapinum mitt í nítiárunum, steðgaðu tey næstu árin í ávísan mun útlánsvirkseminum til hesi bæði lond.

– Í seinnu helvt av nítiárunum ynskti Ísland broytingar í viðtøkunum, soleiðis at Grunnurin ikki skuldi veita lán í Íslandi. Um somu tíð var aftur framgongd í føroysku fiskivinnuni. Fleiri av teimum fiskavirkjum sum ikki vóru við í Fiskavirkings loysnini vóru figgjað í Vestnorden-fonden, vísir Sverri Hansen, stjóri í Vestnorden grunninum á.

Verkevnir

Í Grønlandi fór man seinast í nítiárunum undir eitt skipað átak at fáa útbyggt ferðavinnuna, og harvið eisini gistingarhúskapacitetin. Ein hotellgrunnur var stovnssettur.

Útnorðurgrunnurin arbeiðir við at figgja vinnufyrirøkum í Grønlandi og sum hava lærlingar. – Ynski er at skapa eitt meiri fjøltáttað vinnulív her, sigur Sverri Hansen, stjóri í Vestnorden grunninum

Hann veitti figging til bygging av hotellum runt um í Grønlandi. Vestnordenfonden luttók eisini í hesari menning av ferðavinnuni. Hotellini í Uummannaq, Sisimiut og Kulusuk vóru eisini lutvís figgja av Vestnordenfonden saman við Hotellgrunninum. Vestnordenfonden helt fram at figgja hotell eisini í Ilulissat og í fleiri øðrum býum, mest í Suðurgrønlandi.

Virkseimið hjá Vestnordenfonden síðani aldarskifti hevur verið meiri fjølbroytt. Í Føroyum hevur Grunnurin veitt figging til smærri ídnaðarvirkir, innan ferðavinnu og orku (vindmyllur).

Í Grønlandi hevur Grunnurin meiri miðvíst arbeiðt við figging av handverkarafyrirøkum og tænastryritøkum. Eisini innan ferðavinnuna hava verið útbyggingar. Handverkarafyrirøkurnar, ið Grunnurin hevur figgjað er í størri býunum, t.v.s. Nuuk, Sisimiut, Ilulissat og Qaqortoq, meðan hotellini eru spjadd runt í Grønlandi, úr Kulusuk, Nanortalik og upp til Uummannaq.

Vestnordenfonden hevur havt mest sum alt sitt fæ útlænt til verkevnir. Tað hevur so havt við sær at útlánsvirkseimið hevur verið avmarkað seinnu árin. Grunnurin arbeiðir framhaldandi við luttøku í figging av einum meiri fjøltáttaðum vinnulívi í Útnorði. Eitt mál, ið arbeiðt verður við er at figgja vinnufyrirøkum í Grønlandi, og sum hava lærlingar. Málið er umframt eina vinnumenning, eisini ein førleikamenning av grønlendska ungdominum.